Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

2022/0401(APP)

23.2.2024

***

ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ

σχετικά με το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής τους, της ίσης μεταχείρισης προσώπων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αυτών, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την τροποποίηση των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ
(10788/2023 – C9-0031/2024 – 2022/0401(APP))

Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

Εισηγήτρια: Sirpa Pietikäinen

Υπόμνημα για τα χρησιμοποιούμενα σύμβολα

*	Διαδικασία διαβούλευσης
***	Διαδικασία έγκρισης
***I	Συνήθης νομοθετική διαδικασία (πρώτη ανάγνωση)
***II	Συνήθης νομοθετική διαδικασία (δεύτερη ανάγνωση)
***III	Συνήθης νομοθετική διαδικασία (τρίτη ανάγνωση)

(Η ενδεικνυόμενη διαδικασία στηρίζεται στη νομική βάση που προτείνεται στο σχέδιο πράξης.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....5

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 9

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής τους, της ίσης μεταχείρισης προσώπων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αυτών, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την τροποποίηση των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ (10788/1/2023 – C9-0031/2024 – 2022/0401(APP))

(Ειδική νομοθετική διαδικασία – έγκριση)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου (10788/1/2023),

– έχοντας υπόψη την αίτηση έγκρισης που υπέβαλε το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C9-0031/2024),

– έχοντας υπόψη το άρθρο 105 παράγραφοι 1 και 4 του Κανονισμού του,

– έχοντας υπόψη τη σύσταση της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων (A9-0000/2024),

1. εγκρίνει το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου·

2. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει τη θέση του Κοινοβουλίου στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στα εθνικά κοινοβούλια.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι εθνικοί φορείς ισότητας είναι δημόσιοι οργανισμοί που προωθούν την ίση μεταχείριση σε κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχοντας ανεξάρτητη συνδρομή στα θύματα διακρίσεων, ενεργώντας ή/και εκπροσωπώντας τα θύματα στο δικαστήριο, διεξάγοντας έρευνες ανεξάρτητες και μη, δημοσιεύοντας ανεξάρτητες εκθέσεις, συλλέγοντας δεδομένα, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση και διατυπώνοντας συστάσεις για θέματα που αφορούν τις διακρίσεις. Υποχρεούνται από το νόμο να το πράττουν σε περίπτωση διάκρισης βάσει οποιουδήποτε από τους λόγους που ορίζονται στο άρθρο 19 της ΣΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένων του φύλου, της φυλής και της εθνοτικής καταγωγής, της ηλικίας, του γενετήσιου προσανατολισμού, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και της αναπηρίας. Οι φορείς ισότητας απαιτούν επίσης να το πράττουν σε περίπτωση πολλαπλών και διατομεακών διακρίσεων. Προκειμένου να αντικατοπτριστεί η εξέλιξη της κοινωνίας και να υπάρξει συμφωνία με την υπόθεση του Δικαστηρίου, το πεδίο εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών δεν μπορεί να περιορισθεί στις διακρίσεις με βάση το γεγονός ότι ένα πρόσωπο ανήκει στο ένα ή στο άλλο φύλο. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διατομεακές και πολλαπλές διακρίσεις.

Οι φορείς ισότητας αποτελούν βασικούς παράγοντες στο έργο κατά των διακρίσεων στην ΕΕ και οι ικανότητές τους να βοηθούν τα θύματα διακρίσεων και να προωθούν την καταπολέμηση των διακρίσεων στην ΕΕ πρέπει να ενισχυθούν και να υποστηριχθούν. Οι αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ των οποίων η ισότητα, μπορούν να γίνουν πραγματικότητα μόνο εάν εφαρμοστούν σωστά στην πράξη. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η παρούσα οδηγία είναι σημαντική - συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων των Συνθηκών όχι μόνο θεωρητικά, αλλά και στην πράξη.

Λόγω των ειδικών ρόλων τους, οι φορείς ισότητας συμμετέχουν επίσης σε θέματα που σχετίζονται με τον χώρο εργασίας. Σε αυτή τη συγκεκριμένη κατάσταση, οι φορείς ισότητας θα πρέπει πάντα να σέβονται την αυτονομία, τις αρμοδιότητες και τα προνόμια των κοινωνικών εταίρων, καθώς και τις αναγνωρισμένες αρμοδιότητες όλων των αρμόδιων κυβερνητικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των επιθεωρήσεων εργασίας, των εθνικών δικαστηρίων ή/και των διοικητικών δικαστηρίων, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και τις εθνικές πρακτικές.

Οι φορείς ισότητας συστάθηκαν για πρώτη φορά με την οδηγία για τη φυλετική ισότητα (2000/43/ΕΚ). Στη συνέχεια, τρεις οδηγίες σχετικά με την ισότητα ανέθεσαν στους φορείς ισότητας τις ίδιες αποστολές στους αντίστοιχους τομείς: η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα των αγαθών και των υπηρεσιών (2004/113/ΕΚ), η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της απασχόλησης (2006/54/ΕΚ) και η οδηγία για την ισότητα των φύλων στον τομέα της αυτοαπασχόλησης (2010/41/ΕΕ).

Το 2018, η Επιτροπή εξέδωσε θετική σύσταση σχετικά με δεσμευτικά πρότυπα για τους φορείς ισότητας, με την οποία συνέστησε μια δέσμη μέτρων για τα κράτη μέλη με σκοπό τη βελτίωση της ανεξαρτησίας και της αποτελεσματικότητας των αντίστοιχων φορέων ισότητας, ιδίως όσον αφορά την ικανότητά τους να διασφαλίζουν ότι τα άτομα και οι ομάδες που υφίστανται διακρίσεις μπορούν να απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους.

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες αυτές, η υφιστάμενη νομοθεσία και η σύσταση του 2018 δεν

έχουν εξασφαλίσει επαρκείς πόρους και εργαλεία, ούτε έχουν επιτύχει ένα ιδανικό επιχειρησιακό περιβάλλον για τους φορείς ισότητας. Τα περισσότερα ζητήματα που έθιξε η σύσταση του 2018 δεν έχουν ακόμη επιλυθεί. Επιπλέον, οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματική λειτουργία των φορέων ισότητας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών. Ως εκ τούτου, το επίπεδο προστασίας κατά των διακρίσεων είναι διαφορετικό, ασύμμετρο και ασυνεπές για τους πολίτες σε όλη την Ευρώπη. Δεν προστατεύονται όλοι σύμφωνα με τα ίδια πρότυπα. Αυτό πρέπει να διορθωθεί γρήγορα και οι διαφορές στα επίπεδα προστασίας μεταξύ ομάδων ατόμων στα διάφορα κράτη μέλη πρέπει να καταστούν διαφανείς.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαιτούνται ισχυρά ελάχιστα πρότυπα για τους φορείς ισότητας. Η βάση για την εύρυθμη λειτουργία των φορέων ισότητας στα δημοκρατικά κράτη είναι η ανεξαρτησία αυτών των οργανώσεων. Οι φορείς ισότητας και το προσωπικό τους πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από κάθε εξωτερική παρέμβαση και αυτό πρέπει να διασφαλίζεται με τη χρήση όλων των δυνατών διασφαλίσεων. Οι φορείς ισότητας πρέπει πραγματικά να μπορούν να είναι ανεξάρτητοι στις δράσεις τους. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να διασφαλίζεται επαρκής χρηματοδότηση που αντιστοιχεί αναλόγως στο ποσό και τη φύση των καθηκόντων του φορέα ισότητας, κάτι που πολύ συχνά δεν συμβαίνει. Οι φορείς ισότητας δεν θα πρέπει ποτέ να αντιμετωπίζουν την ίδια λυπηρή κατάσταση με την οποία βρίσκονται αντιμέτωποι, για παράδειγμα, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) και ορισμένοι άλλοι οργανισμοί, ιδίως την υποστελέχωση και την έλλειψη πόρων με διαρκώς αυξανόμενο φόρτο εργασίας και ερευνητικές απαιτήσεις.

Ένας αποτελεσματικός φορέας ισότητας διαθέτει εξουσίες συμμετοχής στην επίλυση διαφορών. Επί του παρόντος, οι φορείς ισότητας σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν το δικαίωμα να ενεργούν ενώπιον δικαστηρίου. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ενεργούν ως διάδικοι σε διαδικασίες, να υποβάλλουν παρατηρήσεις στο δικαστήριο ή να κινούν ή να συμμετέχουν σε διαδικασίες εξ ονόματος ή προς υποστήριξη ενός ή περισσότερων θυμάτων.

Ωστόσο, δεν παραπέμπονται πάντα όλες οι υποθέσεις στο δικαστήριο, ούτε και απαιτείται. Για να προσφέρουν ταχεία, οικονομικά προσιτή, εξωδικαστική επίλυση διαφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να προβλέπουν τη δυνατότητα των μερών να αναζητούν εναλλακτική επίλυση των διαφορών τους, για παράδειγμα μέσω διαδικασίας συνδιαλλαγής και διαμεσολάβησης με επικεφαλής τον φορέα ισότητας ή άλλη υφιστάμενη ανεξάρτητη ειδική οντότητα, που δεν σχετίζεται με την κυβέρνηση.

Η παρακολούθηση είναι καίριας σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας απολαμβάνουν πραγματικά τα δικαιώματα που τους εγγυάται η παρούσα νομοθεσία. Η Επιτροπή πρέπει, με εκτελεστική πράξη, να καταρτίσει κατάλογο κοινών δεικτών για την παρακολούθηση. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργάζεται στενά με άλλους σχετικούς φορείς. Η Επιτροπή πρέπει επίσης να αξιολογεί τακτικά την κατάσταση των διακρίσεων σε κάθε κράτος μέλος.

Όπως συμβαίνει σε όλους τους τομείς πολιτικής, η συνεργασία είναι καίριας σημασίας. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν κατάλληλους μηχανισμούς για να συνεργάζονται με άλλους φορείς ισότητας εντός του ίδιου κράτους μέλους, καθώς και με σχετικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο,

καθώς και σε άλλα κράτη μέλη και σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο. Οι τοπικές κυβερνήσεις θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να προσεγγίζουν τους φορείς ισότητας όταν βλέπουν παραδείγματα διακρίσεων σε εθνικό επίπεδο, και οι φορείς ισότητας θα πρέπει επίσης να έχουν το δικαίωμα να συνεργάζονται με το EIGE, τον FRA και το Equinet, καθώς και με τους κοινωνικούς εταίρους και τις επιθεωρήσεις εργασίας.

Πολύ συχνά, οι πολίτες σε ολόκληρη την ήπειρό μας βλέπουν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματά τους να παραβιάζονται και να μην γίνονται σεβαστά. Με τη βοήθεια της παρούσας νομοθετικής πρότασης και των ελάχιστων προτύπων που θεσπίζει, οι πολίτες σε όλα τα κράτη μέλη θα μπορούν να απολαμβάνουν ενισχυμένο επίπεδο προστασίας από τις διακρίσεις. Ταυτόχρονα, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ευνοϊκότερες από τα ελάχιστα πρότυπα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Δεν υπάρχει χρόνος για καθυστερήσεις - η επιτυχία αυτής της νομοθεσίας είναι καίριας σημασίας για τη διατήρηση των βασικών αξιών της ΕΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΣΑΝ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΗ ΤΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού, η εισηγήτρια δηλώνει ότι έλαβε εισηγήσεις από τις ακόλουθες οντότητες ή πρόσωπα κατά την εκπόνηση του σχεδίου έκθεσης:

Οντότητα και /ή πρόσωπο
Ευρωπαϊκή συνομοσπονδία ανεξάρτητων σωματείων
Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία
Ευρωπαϊκό Δίκτυο Φορέων για την Ισότητα
Φινλανδός Διαμεσολαβητής για την Ισότητα

Ο ανωτέρω κατάλογος συντάσσεται υπό την αποκλειστική ευθύνη της συντάκτριας της γνωμοδότησης.